

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه عالی دفاع ملی

راهنمای حقوق مالکیت فکری جمهوری اسلامی ایران

امیر هوشنگ فتحی راده

تهران-۱۳۹۵

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

سرشناسه: فتحی‌زاده، امیر هوشنگ، ۱۳۴۳

عنوان و نام پدیدآورنده: راهبردهای حقوق مالکیت فکری جمهوری اسلامی ایران / امیر هوشنگ فتحی‌زاده.

مشخصات نشر: تهران، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات، ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۴۷۸-۰۰-۲

مشخصه: ۳ ظاهر، ۳۶۰ صفحه تک‌رنگ، جلد رنگی

فهرست: بر اساس اطلاعات فیبا

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵/۲۰۷/۱۱۵۵/۱ KMH

رده‌بندی دیویی: ۳۶۰/۵۵۰

شماره کتابشناسی: ۳۷۶۱

شناسنامه

اثر: راهبردهای حقوق مالکیت فکری جمهوری اسلامی ایران

تألیف: امیر هوشنگ فتحی‌زاده (عبدالله هوشنگ علی مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی)

صفحه‌آرا و طراح جلد: مجید کاظمی

ویراستار ادبی: فتانه عندلیب

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۰۴۷۸-۰۰-۲

بها: ۲۲۰۰۰۰ ریال

نوبت و سال چاپ: اول - ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ جلد

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام.

دانشگاه عالی دفاع ملی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی، تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳

نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای دانشگاه عالی دفاع ملی محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱	-----	سخن ناشر
۱۳	-----	مقدمه
۲۷	-----	فصل اول: ادبیات و مبانی نظری
۲۷	-----	۱-۱- حقوق مالکیت فکری
۲۹	-----	۱-۲- حقوق مالکیت ادبی و هنری (کپی‌رایت)
۳۱	-----	۱-۳- حقوق مرتبط
۳۲	-----	۱-۴- پایگاه داده‌های پانده
۳۲	-----	۱-۵- برنامه‌های رایانه‌ای
۳۳	-----	۱-۶- حقوق مالکیت صنعتی
۳۴	-----	۱-۷- حق اختراع
۳۵	-----	۱-۸- مدارهای یکپارچه
۳۶	-----	۱-۹- علامت تجاری
۳۷	-----	۱-۱۰- نام تجاری، اسم تجاری، نام بازرگانی
۳۷	-----	۱-۱۱- نشانه‌های جغرافیایی
۳۸	-----	۱-۱۲- طرح‌های صنعتی
۳۹	-----	فصل دوم: مبانی نظری حقوق مالکیت فکری
۴۱	-----	۲-۱-۱- نظریه کار - ارزش
۴۳	-----	۲-۱-۲- نظریه شخصیت
۴۶	-----	۲-۱-۳- نظریه منفعت‌گرایانه
۴۸	-----	۲-۱-۴- نظریه پاداش
۴۸	-----	۲-۲- بررسی فقهی حقوق مالکیت فکری
۴۸	-----	۲-۲-۱- درآمد

۵۰	-----	۲-۲-۲- تعریف حق و مال
۵۲	-----	۲-۲-۳- نظرهای مخالفان
۵۵	-----	۲-۲-۴- دلایل مخالفان
۵۶	-----	۲-۲-۵- نظرهای موافقان
۵۷	-----	۲-۲-۶- دلایل موافقان

فصل سوم: اهمیت حقوق مالکیت فکری در جمهوری اسلامی ایران-----۷۵

۷۵	-----	۳-۱- سیاست مربوط به مالکیت فکری
۷۶	-----	۳-۲- مؤسسات مسئول تدوین و اجرای سیاست مالکیت فکری
۷۹	-----	۳-۳- عضویت در کنوانسیون بین‌المللی مالکیت فکری و موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای
۸۰	-----	۳-۴- اعمال رفتار ملی و رفتار متنی به شرط دولت کامله‌الوداد در مورد اتباع خارجی
۸۰	-----	۳-۵- هزینه‌ها
۸۴	-----	۳-۶- استانداردهای ذاتی حمایت از نمونه رویه کتساب و حفظ حقوق مالکیت فکری
۸۴	-----	۳-۶-۱- حق نسخه‌برداری و حقوق مرتبط
۸۵	-----	۳-۶-۲- علامت تجاری
۸۸	-----	۳-۶-۳- علائم جغرافیایی
۸۹	-----	۳-۶-۴- طرح‌های صنعتی
۹۱	-----	۳-۶-۵- حق اختراع
۹۴	-----	۳-۶-۶- حمایت از گونه‌های گیاهی
۹۴	-----	۳-۶-۷- طرح‌های ساخت مدارهای یکپارچه
۹۵	-----	۳-۶-۸- الزام‌های مربوط به اطلاعات افشا نشده
۹۶	-----	۳-۶-۹- کنترل رویه‌های ضد رقابتی در قراردادهای اعطای لیسانس
۱۰۲	-----	۳-۶-۱۰- مقوله‌های دیگر مالکیت فکری
۱۰۳	-----	۳-۷- تدابیر مربوط به کنترل سوءاستفاده از حقوق مالکیت فکری
۱۰۳	-----	۳-۷-۱- حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان
۱۰۵	-----	۳-۷-۲- حقوق مالکیت صنعتی

- ۱۰۷-۳-۸- اجرا-----
- ۱۰۷-۳-۸-۱- آیین دادرسی حقوقی و نحوه جبران خسارت-----
- ۱۰۸-۳-۸-۲- اقدام‌های موقتی-----
- ۱۰۹-۳-۸-۳- آیین دادرسی اداری و نحوه جبران خسارت-----
- ۱۱۱-۳-۸-۴- تدابیر ویژه مرزی-----
- ۱۱۲-۳-۹- قوانین، احکام، مقررات و سایر اسناد حقوقی مربوط به موارد فوق-----
- ۱۱۳-۳-۱۰- داده‌های آماری راجع به درخواست‌های به‌عمل آمده-----

فصل چهارم: استانداردها- سن‌المللی حقوق مالکیت فکری-----۱۱۷

- ۱۱۷-۴-۱- موافقت‌نامه جنبه‌ای تدریجی حقوق مالکیت فکری (تریپس)-----
- ۱۱۷-۴-۲- قسمت اول موافقت‌نامه تریپس-----
- ۱۲۰-۴-۳- قسمت دوم موافقت‌نامه تریپس-----
- ۱۷۰-۴-۴- قسمت سوم موافقت‌نامه تریپس-----
- ۱۸۰-۴-۵- قسمت چهارم موافقت‌نامه تریپس-----
- ۱۸۱-۴-۶- قسمت پنجم موافقت‌نامه تریپس-----
- ۱۸۴-۴-۷- قسمت ششم موافقت‌نامه تریپس-----
- ۱۸۷-۴-۸- قسمت هفتم موافقت‌نامه تریپس-----
- ۱۹۴-۴-۹- کنوانسیون‌های تحت نظارت سازمان جهانی مالکیت فکری-----
- ۱۹۴-۴-۹-۱- چکیده کنوانسیون تأسیس سازمان جهانی مالکیت فکری (کنوانسیون وایپر)-----
- ۱۹۷-۴-۹-۲- چکیده معاهده بوداپست درباره شناسایی بین‌المللی سپرده‌گذاری-----
- ۱۹۹-۴-۹-۳- چکیده موافقت‌نامه لاهه درباره سپرده‌گذاری بین‌المللی طرح‌های صنعتی-----
- ۲۰۴-۴-۹-۴- چکیده موافقت‌نامه لیسبون برای حمایت از علائم منبع و ثبت بین‌المللی-----
- ۲۰۵-۴-۹-۵- چکیده موافقت‌نامه لوکارنو درباره طبقه‌بندی بین‌المللی طرح‌های صنعتی-----
- ۲۰۶-۴-۹-۶- چکیده موافقت‌نامه مادرید درباره ثبت بین‌المللی علائم-----
- ۲۱۲-۴-۹-۷- چکیده موافقت‌نامه مادرید برای مقابله با علائم مبدأ تقلبی-----
- ۲۱۳-۴-۹-۸- چکیده معاهده نایروبی درباره حمایت از نماد المپیک-----

- ۴-۹-۹- چکیده موافقت‌نامه نیس درباره طبقه‌بندی بین‌المللی کالاها و خدمات----- ۲۱۳
- ۴-۹-۱۰- چکیده کنوانسیون پاریس برای حمایت از مالکیت صنعتی----- ۲۱۴
- ۴-۹-۱۱- چکیده معاهده همکاری درباره حق اختراع----- ۲۲۰
- ۴-۹-۱۲- چکیده موافقت‌نامه استراسبورگ درباره طبقه‌بندی بین‌المللی حق اختراع----- ۲۲۴
- ۴-۹-۱۳- چکیده معاهده قانون علائم تجاری----- ۲۲۵
- ۴-۹-۱۴- چکیده موافقت‌نامه وین درباره طبقه‌بندی بین‌المللی عناصر تصویری----- ۲۲۸
- ۴-۹-۱۵- چکیده کنوانسیون برن برای حمایت از آثار ادبی و هنری----- ۲۲۹
- ۴-۹-۱۶- چکیده کنوانسیون بروکسل درباره پخش علائم حامل برنامه‌های ماهواره‌ای----- ۲۳۳
- ۴-۹-۱۷- چکیده کنوانسیون رنو برای حمایت از تولیدکنندگان آثار صوتی----- ۲۳۳
- ۴-۹-۱۸- چکیده کنوانسیون رم ای حمایت از اجراکنندگان----- ۲۳۴
- ۴-۹-۱۹- چکیده معاهده رایبو درباره حق نسخه‌برداری----- ۲۳۷
- ۴-۹-۲۰- چکیده معاهده وایبو درباره اجرا آثار صوتی----- ۲۳۹

فصل پنجم: رویکردها----- ۲۴۵

- ۵-۱- رویکرد علمی و فناوری در حقوق مالکیت فکری----- ۲۴۵
- ۵-۲- تأثیر حقوق مالکیت فکری بر انتقال فناوری: تحقیق‌نامه جهانی----- ۲۴۸
- ۵-۳- رویکرد بهداشتی در حقوق مالکیت فکری----- ۲۵۲
- ۵-۳-۱- تحقیق و توسعه----- ۲۵۵
- ۵-۳-۲- دسترسی مردم فقیر به دارو----- ۲۶۰
- ۵-۳-۳- ترویج حق اختراع----- ۲۶۱
- ۵-۳-۴- حق اختراع و قیمت----- ۲۶۲
- ۵-۳-۵- کشورهای توسعه‌یافته----- ۲۶۲
- ۵-۳-۶- کشورهای در حال توسعه----- ۲۶۳
- ۵-۴- رویکرد کشاورزی در حقوق مالکیت فکری----- ۲۶۴
- ۵-۴-۱- حقوق مالکیت فکری در کشاورزی----- ۲۶۵
- ۵-۴-۲- گیاهان و حمایت از حقوق مالکیت فکری----- ۲۶۶

۲۶۸	۵-۴-۳- تحقیق و توسعه
۲۶۹	۵-۴-۴- تأثیر حمایت از تنوع گیاهی
۲۷۳	۵-۴-۵- تأثیر حق اختراع
۲۷۶	۵-۵- رویکرد سیاسی اقتدار ملی در حقوق مالکیت فکری
۲۷۶	۵-۵-۱- توسعه حقوق مالکیت فکری و افزایش توانمندی توزیعی کشور
۲۷۸	۵-۵-۲- توسعه حقوق مالکیت معنوی و افزایش توانمندی استخراجی کشور
۲۷۹	۵-۵-۳- توسعه حقوق مالکیت معنوی و افزایش توانمندی تنظیمی کشور
۲۸۱	۵-۵-۴- توسعه حقوق مالکیت معنوی و توانمندی نمادین و اعتقادی کشور
۲۸۳	۵-۶- رویکرد ریست محیط در حقوق مالکیت فکری
۲۸۳	۵-۶-۱- مقررات موجود در قوانسیون تنوع زیستی
۲۹۴	۵-۶-۲- رویکرد نهادی (در، بینا، شمال و جنوب) در حقوق مالکیت فکری

۳۰۱	فصل ششم: شاخص‌های حقوق مالکیت فکری
۳۰۱	۶-۱- انواع حقوق مالکیت و اندازه‌گیری آن
۳۰۵	۶-۲- حمایت از حقوق مالکیت فکری
۳۰۵	۶-۲-۱- حمایت از حق اختراع
۳۰۶	۶-۲-۲- سرقت نسخه‌برداری
۳۰۹	۶-۳- مدل‌های حقوق مالکیت فکری
۳۰۹	۶-۳-۱- مدل ارزش‌گذاری مالکیت فکری
۳۱۱	۶-۳-۲- عوامل مؤثر بر ارزش مالکیت معنوی
۳۱۲	۶-۳-۳- حوزه‌های اصلی استفاده‌کننده از ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود
۳۱۳	۶-۳-۴- روش‌های ارزش‌گذاری مالکیت معنوی
۳۱۶	۶-۴- مدل مشارکتی راهبردی ساختاری
۳۱۸	۶-۵- چالش‌های حقوق مالکیت فکری

فصل هفتم: تجزیه و تحلیل یافته‌ها و تدوین راهبرد با استفاده از ماتریس SWOT-----۳۱۹

۷-۱- تحلیل نتایج حاصل از پرسشنامه در خصوص مؤلفه‌های مربوط به حقوق -----۳۱۹

۷-۲- تحلیل نتایج حاصل از پرسشنامه در خصوص مدیریت امور مربوط به حقوق-----۳۲۰

۷-۳- تدوین راهبرد با استفاده از ماتریس SWOT-----۳۲۶

۷-۴- مراحل محاسبه ماتریس ارزیابی عوامل خارجی -----۳۲۶

۷-۵- مراحل محاسبه ماتریس ارزیابی عوامل داخلی -----۳۲۷

۷-۶- راهبردهای تحکیم موقعیت -----۳۳۲

۷-۷- راهبردهای رفع آسیب -----۳۳۵

۷-۸- راهبردهای کنترل تهدید -----۳۳۷

۷-۱۰- تشکیل ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی QSPM -----۳۳۸

سخن پایانی -----۳۴۳

راهبردهای داخلی -----۳۴۵

راهبردهای خارجی -----۳۴۶

منابع -----۳۴۹

مقدمه

انسان با موهبتی که خداوند در وجودش به ودیعه نهاده است، همواره در تلاش است تا با کنار زدن فکرها و روش‌های کهنه و فرسوده، ایده‌ها و روش‌ها، آثار و ابزار جدیدی را خلق کند. بنابراین به این دلیل است که ملاحظه می‌شود انسان در طول تاریخ در حال خلق و آفرینش و تألیف و ترکیب است و همین تألیف و ترکیب به پیدایش و تشکیل تمدن‌های بی‌شمار و گوناگون بشری انجامیده است.

مالکیت‌های مکرری که گاهی مالکیت‌های معنوی نیز نامیده می‌شود به مسائل پیرامون آفرینش‌های هنری، هنری بشر می‌پردازد و به دو بخش تقسیم می‌گردد: مالکیت ادبی و هنری، مالکیت صنعتی و تجارتي. در بخش مالکیت ادبی و هنری گونه‌های آثار ادبی و هنری همچون کتاب، مقاله، رساله، نمایش‌نامه، شعر، ترانه، آثار سینمایی، رادیویی، تلویزیونی، نقاشی، پیکر، عااسی و... بررسی می‌شوند.

در بخش مالکیت صنعتی و تجارتي مواردی چون اختراعات و اکتشاف‌ها و علائم صنعتی و تجارتي، نام تجارتي و حتی سه‌گانه فکری موضوع بحث می‌باشند. (فتحی‌زاده، ۱۳۸۳: ۵)

در روزگاران کهن آثاری که یک اندیشمند و هنرمند به دست می‌آورد در محدوده‌ای بسیار کوچک انتشار می‌یافت و همچنین با انگیزه انجام خدمتی فرهنگی و معنوی صورت می‌گرفت و مؤلف و مصنف کمتر به بهره‌مادی می‌اندیشید. وای گذشته زمان و شرایط و مقتضیات و عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی گوناگون کنونی به‌ویژه در کشورهای توسعه‌نیافته و در حال توسعه، اعتبار و حساسیت خاصی متفاوت با اعصار گذشته و حتی قرن‌های اخیر به حقوق پدیدآورندگان بخشیده است. در جهان امروز که عصر ارتباطات نام‌گرفته است در پوشش تبادلات فرهنگی و علمی مرزهای کشورها چندان به چشم نمی‌آیند. بنابراین فناوری جدید و شیوه‌های نوین

تبادل اطلاعات به‌ویژه ابزارهای الکترونیکی، امروزه انتقال پدیده‌های علمی و فنی و آفریده‌های فرهنگی و امکان بهره‌برداری از آن‌ها را بدون اجازه صاحب اثر فراهم ساخته است.

آنچه ذکر شد روشن‌گر این واقعیت است که امروزه حقوق صاحبان حقوق مالکیت فکری^۱ در معرض آسیب جدی قرار گرفته است، بنابراین انتظار است که قانون‌گذار با ظرافت راه‌کارهای تجاوز را کشف نموده و با جدیت از تضییع حقوق ایشان جلوگیری نمایند و آنان را در استیفای حقوق مادی و معنوی‌شان یاری رسانند، چراکه دارندگان این حقوق، ازجمله مؤلفان و مصنفان و هنرمندان، پی‌افکنان و طلایه‌داران فرهنگ و نماد هر کشورند و اگر آفرینه‌ها و آثار متفکران جامعه از تعرض مصون نماند، بی‌دید استقلال اقتصادی، علمی، فنی و فرهنگی ملت‌ها حاصل نخواهد شد.

اگر دیروز کار بازتولید نتیجه فکری، با حدود فراوانی با کار فکری و کار تولید اولیه برابری می‌کرد، اما امروز کار فکری بسیار هزینه‌بر است و تکثیر نتایج آن از طریق وسایل مکانیکی آسان و تا حدودی کم‌هزینه شده است. این امر موجب گردید تا حمایت از پدیدآورندگان آثار فکری در سرنوشت مالیات بسیاری از اندیشمندان حقوقی و اقتصادی و سیاسی قرار گیرد. نتیجه فعالیت‌ها، شناسایی و نظام مالکیت فکری بود که با ایجاد محدودیت برای دیگران، حقوق اقتصادی و اخلاقی بسیاری را برای پدیدآورنده طراحی کرد. توسعه موارد و مصادیق و احکام پدیده‌های فکری و ضمانت اجرای سخت برای نقض این حقوق از یک‌سو و حمایت بین‌المللی از مالکیت فکری، به‌خصوص در قالب سازمان جهانی تجارت^۲، از سوی دیگر، موجب شده است که مالکیت فکری ابعاد بسیار وسیع و پیچیده‌ای یابد. اگر در گذشته کشورها

1- Intellectual Property Rights (IPRs)

2- World Trade Organization (WTO)

تلاش می‌کردند با فعالیت فکری و تولید انبوه محصولات و صدور آن به کشورهای مصرف‌کننده به منافع مالی فراوان دست یابند، اما امروز با وجود نظام مالکیت فکری وضعیت به‌طور کامل دگرگون شده است.

امروزه حقوق مالکیت فکری یکی از مسائل مهم و اساسی کشورها است. از آنجا که موضوع این حقوق با موارد بالاهمیتی چون حقوق بشر، بهداشت عمومی، کشاورزی، آموزش، تجارت، سیاست‌های صنعتی، مدیریت تنوع زیستی، فناوری زیستی، فناوری اطلاعات، صنایع رسانه‌ای، در تعامل است. بنابراین دارای موقعیتی پیچیده است که نیاز به توجه خاص دارد. بی‌شک می‌توان گفت حمایت از حقوق مالکیت فکری با تمامی زمینه‌های توسعه انسانی مرتبط است و در سیاست‌گذاری‌های مربوطه مورد توجه فراوان است. حمایت از دانش سنتی، فرهنگ عامه، فولکلور^۱، منابع ژنتیک و محصولات‌های کشاورزی، می‌تواند در سایه این حمایت‌ها منشأ اثر جدیدی باشند.

موضوع حقوق مالکیت فکری در عصر حاضر به‌عنوان یکی از مهم‌ترین دارایی‌ها و سرمایه‌های هر کشور محسوب می‌شود. این حقوق در چند دهه اخیر مورد توجه بیشتر قرار گرفته به شکلی که دارندگان این حقوق که به‌طور کلی در کشورهای توسعه‌یافته قرار گرفته‌اند، با توسل به موافقت‌نامه‌های دوجانبه و چندجانبه مطرح نمودن آن در سازمان‌های بین‌المللی، به دنبال ضمانت اجرای دقیق‌تر و مطلوب‌تر آن می‌باشند.

در زیر برخی از مثال‌های چشمگیر این دارایی‌ها آورده شده است. گفتنی است که افزایش سهم دارایی‌های ناملموس نسبت به دارایی‌های ملموس، به‌عنوان یکی از شاخص‌های شرکت‌های موفق دنیا به‌حساب می‌آید.

- شرکت مایکروسافت: ۹۷ درصد از ارزش کل دارایی‌های شرکت به دارایی‌های فکری (دارایی‌های ناملموس) اختصاص دارد و فقط ۳ درصد از ارزش کل دارایی‌ها به ساختمان و تجهیزات شرکت مربوط می‌شود. ارزش نام تجاری مایکروسافت در سال ۲۰۰۴، ۵۹/۹۴ میلیارد دلار تخمین زده شده است.
 - شرکت آی بی ام: فقط در سال ۲۰۰۰ میلادی از طریق فروش حق لیسانس خود، بالغ بر ۱/۸ میلیارد دلار درآمد کسب کرده است. ارزش نام تجاری آی بی ام در سال ۲۰۰۱ بالغ بر ۵۳/۳۷ میلیارد دلار تخمین زده شده است.
 - دانشگاه‌های آمریکا: درآمد این دانشگاه‌ها از طریق واگذاری حق لیسانس نتایج تحقیقاتشان سایر شرکت‌ها و دولت‌ها در سال ۲۰۰۰ میلادی بالغ بر ۲۶/۱ میلیارد دلار بوده است.
 - درآمدهای کسب‌شده از طریق عطاء حق لیسانس توسط شرکت‌های مختلف در سال ۲۰۰۰ در حدود ۱۰۰ میلیارد دلار برآورد شده است. (نادر نیک‌کام، ۱۳۸۷)
- نظر به این که مقام معظم رهبری در سال ۱۳۸۷ را سال شکوفایی و نوآوری نام نهاده‌اند. بنابراین حقوق مالکیت فکری باید به عنوان یکی از پایه‌های مهم و اساسی شکوفایی و نوآوری مورد توجه قرار گیرد چراکه ناظر مستقیم و غیرقابل انکاری بر این امر دارد.
- در همین راستا رهبر انقلاب در دیدار استادان دانشگاه‌های استان خراسان در دانشگاه فردوسی مشهد فرموده‌اند: «روشن است که ما یک‌راه طی شده دویست‌ساله دیگران را در ظرف بیست سال نمی‌خواهیم طی کنیم. مدعا این نیست که ما در ظرف ده سال، پانزده سال، خودمان را به سطح علمی کشوری که دویست سال است دارد تلاش علمی می‌کند و از محصول دویست سال قبل از آن بقیه‌ی کشورها هم استفاده کرده است، برسانیم. این مورد نظر نیست؛ بلکه مدعا این است که نباید وقت را تلف بکنیم. اگر ایران باید آینده‌ای داشته باشد و اگر این ملت باید همین راه استقلال و

عزت و عدم وابستگی را که در آن وارد شده ادامه بدهد، این امکان ندارد مگر با عالم شدن این ملت. باید عالم بشوند و علم در این کشور ترقی پیدا کند. علم وارداتی، علم - به معنای حقیقی کلمه - نیست؛ علم درونزا است که اقتدار می‌بخشد. این که من مسئله تولید علم و شکستن مرزهای علم را مطرح کردم، به خاطر این است و باید آن را جدی بگیرید. حوزه‌ها سهمی دارند در بخشی، دانشگاه‌ها هم سهم عمده‌ای دارند در بخش دیگری. امروز اساتید و مدیران دانشگاه باید این گونه به دانشگاه نگاه کنند.» (۱۳۸۶/۰۲/۲۵)

امروزه سرمایه‌های فکری و انسانی بیش از هر زمان دیگر به عنوان یکی از عوامل توسعه و پیشرفت محسوب می‌شود. یکی از وجوه بسیار بارز و مهم سرمایه‌های فکری، حمایت از حقوق مالکیت فکری است که بر توسعه هر کشور تأثیر مستقیم دارد. اقتصاد جهانی هم اکنون بیشتر بر خدمات و دارایی‌های فکری می‌باشد. بنابراین حمایت از مالکیت‌های فکری به پیشبرد اقتصاد دانش محور کمک فراوان می‌کند. چنین اقتصادی زمینه‌های تولید با ارزش افزوده فراوان را فراهم می‌آورد، ضمن اینکه جذابیت‌های لازم برای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را نیز به دنبال دارد. نظر به پویایی اقتصاد و عدم ثبات آن در زمان‌های متعاقب توجه به خلاقیت دانش محور به عنوان موتور محرکه توسعه بسیار ضروری است.

بدیهی است که حقوق مالکیت فکری ابزاری برای توسعه اقتصادی و فرهنگی است که می‌تواند در غنای جامعه از دو طریق زیر سهمیم باشد:

- ۱- عرضه کالاها و خدمات مفید جدید که برگرفته از نوآوری‌های خلاقانه باشد.
- ۲- فعالیت اقتصادی شامل تولید، عرضه کالاها و خدماتی که در اثر توسعه این نوع بازارها به وجود می‌آید.